

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 194/2019-67

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Anna Niku, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 1/2018 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017) v období od nadobudnutia právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 1/2018 v období od nadobudnutia právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Ing. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 585,70 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu advokátskej kancelárie NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Stav konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2019 elektronicky doručená ústavná s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Anna Niku, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 1/2018 [pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“)].

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 194/2019-46 z 21. mája 2019 ústavnú s'ťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období

od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 (30. júla 2018, pozn.) prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú.

II.

Vymedzenie napadnutého postupu okresného súdu a sťažnostná argumentácia sťažovateľa

3. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého konania vedeného okresným súdom v procesnom postavení navrhovateľa, ktorý sa návrhom podaným 7. júla 2017 domáhal podľa príslušných ustanovení Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) nariadenia a uskutočnenia výkonu rozhodnutia – uznesenia okresného súdu č. k. 3 P 187/2016-456 z 24. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie z 24. januára 2017“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 203/2017-540 z 31. mája 2017 (ďalej aj „uznesenie z 31. mája 2017“), ktorým súd nariadil návrat maloletej dcéry sťažovateľa [REDACTED] do krajiny jej obvyklého pobytu [REDACTED] (ďalej spolu aj „rozhodnutie všeobecných súdov o nariadení návratu maloletej do krajiny obvyklého pobytu“).

4. Okresný súd následne uznesením č. k. 2 Em 2/2017-37 z 8. augusta 2017 (ďalej len „uznesenie z 8. augusta 2017“) nariadil výkon rozhodnutia odňatím maloletej dcéry matke (povinná) a odovzdaním otcovi z dôvodu jej navrátenia do krajiny obvyklého pobytu. Realizácia výkonu uznesenia okresného súdu z 8. augusta 2017, ktorá bola nariadená na 10. august 2017, nebola z dôvodu neprítomnosti matky a maloletej dcéry na adrese trvalého pobytu v [REDACTED] úspešná.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 2 Em 2/2017-138 z 19. októbra 2017 bolo rozhodnuté o odklade výkonu uznesenia okresného súdu z 24. januára 2017 v spojení s uznesením krajského súdu z 31. mája 2017, ktorým súd nariadil návrat maloletej dcéry do [REDACTED] na obdobie 9 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia.

6. V dôsledku nečinnosti okresného súdu podal sťažovateľ ústavnému súdu 12. januára 2018 ústavnú sťažnosť, ktorou namietal zbytočné prietahy v napadnutom konaní vedenom okresným súdom. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 vyslovil porušenie práv sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Zároveň boli citovaným nálezom ústavného súdu sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie v sume 500 € a náhrada trov konania.

7. Uznesením okresného súdu č. k. 2 Em 2/2017-217 z 28. júna 2018 bolo rozhodnuté o prenesení miestnej príslušnosti v napadnutom konaní Okresnému súdu Banská Bystrica. Z dôvodu nesúhlasu Okresného súdu Banská Bystrica s prenesením miestnej príslušnosti vo veci rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 17 NcC 14/2018 z 18. septembra 2018, ktorým bolo vyslovené, že na výkon uznesenia okresného súdu z 24. januára 2017 v spojení s uznesením krajského súdu z 31. mája 2017 je miestne príslušný okresný súd.

8. Sťažovateľ zdôrazňuje, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu, ktorá pretrváva aj napriek podaniu sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) predsedovi okresného súdu, je nútený sa obrátiť na ústavný súd opätovne.

9. Sťažovateľ argumentuje, že z dôvodu obavy o znemožnenie realizácie výkonu rozhodnutia vo veci informoval okresný súd o úmysle matky vystáť sa z územia Slovenskej republiky a navrhol nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd matke zakázal opustiť s maloletou dcérou územie Slovenskej republiky. Sťažovateľ namietá, že o jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo dosiaľ rozhodnuté a uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Em 1/2018 z 26. novembra 2018 bol vylúčený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na samostatné konanie s odôvodnením, že sa *«„nehodí“ na spojenie s konaním o výkon rozhodnutia»*.

10. Sťažovateľ argumentuje s odkazom na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), že v dôsledku celkovej dĺžky vykonávacieho konania dochádza k tomu, že *„matke je vytvorený dostatočný priestor na masívnu manipuláciu maloletej [REDAKOVANÉ], citové vydieranie a vyvolávanie pocitov strachu a úzkosti z jej návratu do [REDAKOVANÉ].“*

11. Podľa sťažovateľa okresný súd nevykonal po náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 žiadne úkony a nesnažil sa ani o ďalší pokus uskutočnenia výkonu rozhodnutia. Okresný súd tak podľa sťažovateľa *„konal v príkrom rozpore so svojou primárnou povinnosťou prijať všetky opatrenia, ktoré je možné očakávať na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrate, keď počas aktuálne 1 a pol ročného vykonávacieho konania neurobil jediný úkon smerujúci k uľahčeniu výkonu rozhodnutia.“*

12. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na skutočnosť, že návrh na nariadenie návratu maloletej dcéry do [REDAKOVANÉ] podal v októbri 2016 a trvalo takmer 9 mesiacov, kým sa domohol právoplatného a vykonateľného rozhodnutia vo veci nariadenia návratu. V porovnaní s konaním vo veci návratu maloletej do krajiny obvyklého pobytu považuje sťažovateľ vykonávacie konanie po právnej aj faktickej stránke *„za neporovnateľne jednoduchšie a aj napriek tomu uvedené konanie prebieha už dvakrát tak dlho ako samotné konanie vo veci samej“*.

13. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd vo veci ústavnej sťažnosti rozhodol tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikáže konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľovi prizná finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 390,50 €.

14. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty vo vykonávacom konaní, ktoré malo byť s prihliadnutím na povahu veci ukončené do 6 týždňov od podania návrhu. V tomto kontexte sťažovateľ argumentuje, že *„namiesto šiestich týždňov uvedené konanie o návrat maloletej [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ] trvá už*

viac ako 2 roky, pričom posledný 1 a pol rok sa moja maloletá dcéra zdržiava na území Slovenskej republiky aj napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu o nariadení návratu do [REDAKOVANÉ] a iba z dôvodu, že príslušné slovenské orgány nedokážu uskutočniť výkon rozhodnutia, ktoré vychádza z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré svojimi princípmi práve chránia najlepší záujem maloletého dieťaťa nebyť neoprávnene premiestňované alebo zadržované. Dĺžkou vykonávacieho konania dochádza k situáciám, keď mi matka bráni vo výkone mojich rodičovských práv a povinností k mojej dcérke [REDAKOVANÉ] tým, že mi neumožnila ani jediný kontakt s dcérkou bez jej prítomnosti a na obdobie dlhšie ako 3 hodiny. Matka termíny styku výrazne obmedzuje za účelom dosiahnutia čo najväčšieho odcudzenia dcérky odo mňa otca. Navyše matka miesto styku zakaždým mení, pričom koná tak úmyselne s cieľom skomplikovať mi otcovi prístup k mojej dcére, keďže otec si za účelom vycestovania na územie Slovenskej republiky musím svoje pracovné a rodinné aktivity vopred naplánovať, zakúpiť letenky, rezervovať ubytovanie v [REDAKOVANÉ] (prípadne v inom meste, ktoré určí matka ako miesto realizácie styku s dcérkou) atď... Matka zároveň svojou prítomnosťou pri kontakte mňa otca s dcérkou nevhodným spôsobom naruša komunikáciu a hru medzi mnou a [REDAKOVANÉ], predčasne tento styk mnohokrát ukončí, v prípade, že [REDAKOVANÉ] odmieta ukončiť kontakt so mnou, v nasledujúci deň matka styk prostredníctvom sms správy alebo formou e-mailovej korešpondencie zruší.“.

15. Za najvypuklejší negatívny dôsledok dlhotrvajúceho vykonávacieho konania sťažovateľ považuje stav pretrvávajúcej právnej neistoty, „v ktorej sa ako rodina nachádzame, keďže jediný súd s právomocou konať o rozvode a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k našej maloletej dcérke do rozvodu a po rozvode je príslušný súd vo [REDAKOVANÉ]. Takýto stav, keď je na jednej strane určené, že miestom obvyklého pobytu maloletej [REDAKOVANÉ] je [REDAKOVANÉ], kam sa má aj navrátiť, avšak z dôvodu dlhotrvajúceho vykonávacieho konania vlastne nevieme, či vôbec dôjde k jej návratu do [REDAKOVANÉ], otec považujem za tak výrazný negatívny dôsledok bezprecedentne predĺžovaného vykonávacieho konania, ktorý vážnym spôsobom zasahuje do môjho a [REDAKOVANÉ] práva na rodinný a súkromný život.“.

III.

Vyjadrenia odporcu a replika sťažovateľa

16. Na výzvu ústavného súdu sa k časti ústavnej sťažnosti prijatej na ďalšie konanie vyjadril prípisom sp. zn. 1 SprV 186/2019 z 29. júla 2019 predseda okresného súdu, ktorý ústavnému súdu zároveň oznámil, že vo veci ústavnej sťažnosti súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

17. V relevantnej časti vyjadrenia predseda okresného súdu zdôraznil, že 4. októbra 2018 mu bola doručená sťažnosť sťažovateľa, ktorá bola vybavená 21. novembra 2018 v časti namietaných zbytočných priesťahov v napadnutom konaní ako nedôvodná a v časti týkajúcej sa procesného postupu zákonnej sudkyne ako neprípustná. V tejto súvislosti predseda okresného súdu zdôraznil, že podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch sťažovateľ nepožiadala o prešetrenie vybavenia sťažnosti.

18. Súčasťou vyjadrenia predsedu okresného súdu bol prehľad procesných úkonov, ktoré okresný súd v napadnutom konaní vykonal, na podklade ktorých predseda okresného súdu dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní koná bez zbytočných priesťahov. V kontexte *«namietaných skutočností súvisiacich s prenesením miestnej príslušnosti Okresnému súdu Banská Bystrica, ako aj námietok sťažovateľa o tom, že sa „súd neusiloval o ďalší pokus uskutočnenia výkonu rozhodnutia napriek jeho žiadosti“, tieto súvisia so zvoleným procesným postupom zákonnej sudkyne v konaní a ja, ako predseda okresného súdu, nie som oprávnený tento hodnotiť, či usmerňovať. Samotná realizácia výkonu rozhodnutia závisí od postupu zákonného sudcu. Z hľadiska plynulosti konania, s ohľadom na osobitný predmet konania, podľa môjho názoru možno konštatovať, že tunajší súd vo veci koná sústredene a bez zbytočných priesťahov. Nemožno prisvedčiť tvrdeniam sťažovateľa o tom, že súd neuskutočnil žiaden úkon smerujúci ku ľahčeniu výkonu rozhodnutia, napriek príkazu spomínaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Odhliadnuc od prípravy a uskutočnenia informatívneho výsluchu dňa 11.07.2019, toto tvrdenie sťažovateľa neobstojí ani ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pretože súd v danom čase vykonával úkony smerujúce k zisteniu pobytu povinnej a maloletej a súvisiacich*

skutočností. Napriek tomu, že danú vec nemožno považovať za právne zložitú, vzhľadom na špecifický predmet konania o výkon rozhodnutia o nariadení návratu maloletého dieťaťa, ide o vec vyžadujúcu si „citlivý prístup“. Navyše, ako vyplýva z obsahu spisu, postup súdu je sťažovaný správaním povinnej (matky), všeobecne okolnosťami na strane povinnej a maloletej (viacnásobná zmena ich pobytu, školy maloletej, predloženie potvrdenia lekára o chorobe maloletej), čo má nepochybne negatívny vplyv na jeho plynulosť.».

19. Predseda okresného súdu zároveň poukázal na stanovisko k ústavnej sťažnosti vyžiadané od zákonnej sudkyne, v ktorom táto uviedla, že „vo veci bol nariadený výsluch maloletej za prítomnosti kolízneho opatrovníka na deň 11.07.2019. Na výsluch sa dostavila iba matka (povinná), ktorá doniesla potvrdenie od lekára o chorobe maloletej. Zákonná sudkyňa pripojila úradný záznam z výsluchu matky, tiež uviedla, že opakovaný výsluch maloletej je nariadený na deň 16.09.2019.“.

20. Predseda okresného súdu v závere svojho vyjadrenia konštatoval, že sťažovateľom uplatnená suma finančného zadosťučinenia je neprimeraná, keďže okresný súd „konal v krátkych časových intervaloch a postup súdu bol ovplyvnený okolnosťami na strane povinnej a maloletej a správaním povinnej.“.

21. Vyjadrenie predsedu okresného súdu ústavný súd zaslal na prípadné zaujatie stanoviska sťažovateľovi, ktorý v reakcii v prípise doručenom ústavnému súdu 16. augusta 2019 zdôraznil, že sa nestotožňuje s konštatovaním predsedu okresného súdu o tom, že okresný súd koná bez priet'ahov. V konkrétnostiach sťažovateľ konštatuje, že okresný súd celý uplynulý rok vykonával výlučne úkony smerujúce k zisťovaniu pobytu matky s maloletou, a pritom zo zápisnice z výsluchu matky z 11. júla 2019 jednoznačne vyplýva, že tieto sa zdržiavajú celý čas na okresnom súde známej adrese.

22. Sťažovateľ okrem toho konštatuje, že úkony vykonané okresným súdom v napadnutom konaní, na ktoré poukazuje predseda okresného súdu, neviedli k uľahčeniu výkonu samotného rozhodnutia a ide o čisto formálne a administratívne úkony. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na totožné úkony okresného súdu uskutočnené 5. novembra

2018 (výzva povinnej na uvedenie adresy pobytu), 14. novembra 2018 (telefonické zisťovanie pobytu maloletej a povinnej bez uvedenia adresáta telefonického zisťovania) a 11. júla 2019 (informatívny výsluch povinnej) zamerané výlučne na zisťovanie aktuálneho pobytu maloletej.

23. Sťažovateľ ďalej zdôrazňuje, že ani jeden úkon zo strany okresného súdu nesmeroval k vyzvaniu povinnej na dobrovoľné plnenie a aj napriek tomu, že *„z predmetného stanoviska jednoznačne vyplýva, že postup súdu je sťažovaný správaním povinnej, vykonávajúci súd voči povinnej neprijal doteraz žiadne opatrenie smerujúce k náprave jej správania a postojov.“*

24. Na podklade uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že okresný súd svojím postupom jednoznačne umožnil povinnej nerešpektovanie súdneho rozhodnutia, *„keďže nie je konfrontovaná so žiadnymi sankciami.“*, a vzhľadom na aktuálnu dĺžku napadnutého konania považuje postup okresného súdu za závažný a majúci ďalekosiahle následky *„predovšetkým na emocionálny vývin maloletej [REDAKOVANÉ] a na vzťah mňa otca so svojou maloletou dcérou.“*

25. Sťažovateľ si zároveň uplatnil priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 585,70 € a ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

26. Na podklade uvedeného ústavný súd so súhlasom oboch účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Prehľad spisu okresného súdu sp. zn. 2 Em 1/2018

27. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 2 Em 1/2018 zistil tento priebeh relevantnej časti napadnutého konania:

28. Uznesením okresného súdu č. k. 2 Em 2/2017-217 z 28. júna 2018 došlo k preneseniu miestnej príslušnosti vo veci výkonu rozhodnutia, ktorým súd nariadil návrat maloletej do [REDAKOVANÉ], s tým, že po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia bude vec postúpená Okresnému súdu Banská Bystrica (citované uznesenie nadobudlo právoplatnosť 5. júla 2018). Na podklade uvedených skutočností bol spis 6. augusta 2018 postúpený Okresnému súdu Banská Bystrica a veci bola pridelená sp. zn. 37 Em 7/2018.

29. Okresný súd Banská Bystrica predložil 23. augusta 2018 z dôvodu nesúhlasu s prenesením miestnej príslušnosti spis podľa § 371 ods. 2 druhej vety CMP na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 NcC 14/2018-266 z 18. septembra 2018 bolo vyslovené, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s prenesením miestnej príslušnosti vo veci vedenej týmto súdom pod sp. zn. 37 Em 7/2018 je dôvodný. Citovaným rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici bolo zároveň rozhodnuté, že miestne príslušným na rozhodnutie vo veci je okresný súd. Na podklade uvedených skutočností bol spis vrátený Okresnému súdu Banská Bystrica 25. augusta 2018, ktorý ho následne 3. októbra 2018 predložil okresnému súdu na doručovanie uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 NcC 14/2015-266 z 18. septembra 2018; vec bola pod sp. zn. 5 Em 8/2018 pridelená novej zákonnej sudkyňi Mgr. Denise Drúčkovej.

30. Dňa 12. októbra 2018 zákonná sudkyňa Mgr. Denisa Drúčková reklamovala zápis veci pod novou spisovou značkou, keďže podľa spoločných zásad pre občiansky, trestný a obchodný úsek uvedených v Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2018 mala byť vec zapísaná pôvodnej zákonnej sudkyňi JUDr. Buľubášovej; reklamácie zákonnej sudkyne bolo vyhovené a veci bola pridelená sp. zn. 2 Em 1/2018.

31. Okresný súd následne 5. novembra 2018 vyzval matku (povinnú, pozn.) na oznámenie adresy pobytu a školy, ktorú maloletá navštevuje.

32. Dňa 9. novembra 2018 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava podal okresnému súdu správu o vykonanom miestnom šetrení, ktoré sa u matky maloletej uskutočnilo 6. augusta 2018, a jej prílohou bola aj správa Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava-Staré Mesto-stred o pobyte matky maloletej, ktorá sa na adrese trvalého pobytu v [REDAKOVANÉ] zdržiava len sporadicky a prechodný pobyt hlásený nemá, a o pobyte starej matky a správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina (odboru sociálnych vecí a rodiny) z 18. októbra 2018 o výsledku miestneho šetrenia pomerov na novej adrese matky maloletej v [REDAKOVANÉ], kde býva od septembra 2018, ktorá bola zistená prostredníctvom informácií od starej matky. Prílohou bola aj správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina zo 6. novembra 2018 o tom, že povinná (matka, pozn.) sa s maloletou na adrese v [REDAKOVANÉ] už nenachádza a s príslušnými orgánmi sociálnej kurately nekomunikuje.

33. Dňa 9. novembra 2018 podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy a návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal opustiť matke s maloletou územie Slovenskej republiky, ktorý bol 12. novembra 2018 pridelený na rozhodnutie pod sp. zn. 3 P 152/2018 zákonnej sudkyňi Mgr. Kataríne Škultétyovej.

34. Dňa 12. novembra 2018 bol spísaný úradný záznam, z ktorého vyplýva, že okresnému súdu nie je známa adresa pobytu matky, keďže táto opustila byt na adrese v [REDAKOVANÉ] a na adrese v [REDAKOVANÉ], kde býva stará matka maloletej, sa nenachádza.

35. Dňa 14. novembra 2018 zákonná sudkyňa Mgr. Katarína Škultétyová reklamovala zapísanie veci – návrhu na vydanie neodkladného opatrenia do registra „P“ a navrhla vec zapísať do registra „Em“, na základe čoho následne so súhlasom predsedníčky okresného súdu bola 16. novembra 2018 vec zapísaná pod sp. zn. 2 Em 1/2018.

36. Okresný súd 14. novembra 2018 kontaktoval [REDAKOVANÉ], s ktorou povinná uzavrela kúpnu zmluvu týkajúcu sa predaja bytu, v ktorom mala na adrese v [REDAKOVANÉ]

trvalý pobyt. ■■■■■ oznámila, že na uvedenej adrese v ■■■■■ má povinná stále trvalý pobyt a nemá informácie o tom, kde sa táto v súčasnosti nachádza.

37. Dňa 15. novembra 2018 odpovedala povinná na dopyt okresného súdu týkajúci sa jej pobytu a uviedla, že sa zdržiava výhradne na adrese v ■■■■■, avšak presnú adresu pobytu neuviedla.

38. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) zaslalo okresnému súdu 23. novembra 2018 správy týkajúce sa pobytu povinnej.

39. Uznesením okresného súdu č. k. 2 Em 1/2018-268 z 26. novembra 2018 bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo 6. novembra 2018 vylúčený na samostatné konanie (právoplatné 22. decembra 2018).

40. Dňa 26. novembra 2018 bola okresnému súdu oznámená adresa, na ktorej sa povinná aj s maloletou nachádzajú, a zároveň aj informácia o tom, že maloletá nastúpila do 1. ročníka základnej školy v ■■■■■.

41. Dňa 27. novembra 2018 centrum oznámilo okresnému súdu, že 15. novembra 2018 Okresný súd Espoo ■■■■■ vydal rozhodnutie, na základe ktorého sa maloletá zveruje do výhradnej osobnej starostlivosti sťažovateľa.

42. Dňa 14. decembra 2018 bol návrh zo 6. novembra 2018 zapísaný ako nová vec pridelený zákonnej sudkyňi Mgr. Kataríne Škultétyovej pod sp. zn. 3 P 167/2018.

43. Okresný súd 27. februára 2019 doručoval uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 NcC 14/2015-266 z 18. septembra 2018 Okresnej prokuratúre Banská Bystrica a povinnej. Zároveň bol nariadený výsluch maloletej a šetrenie aktuálnych pomerov u povinnej.

44. Okresný súd 28. februára 2019 kontaktoval centrum kvôli rozhodnutiu Okresného súdu Espoo [REDAKOVANÉ], ktoré bolo zaslané tamojšiemu súdu 4. marca 2019.

45. Okresný súd požiadal 15. marca 2019 základné školy v [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní, či maloletá navštevuje ich zariadenia, a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava a Komunitné vzdelávanie Kalimba o poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní aktuálneho miesta pobytu maloletej a povinnej, ako aj ďalších súvisiacich informácií.

46. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava požiadal 25. marca 2019 o predĺženie lehoty na vyjadrenie z dôvodu zistenia, že povinná sa nenachádza v [REDAKOVANÉ], a potreby kontaktovania ďalších inštitúcií, ktoré sa nachádzajú mimo Bratislavy.

47. Dňa 4. apríla 2019 bolo okresnému súdu oznámené, že maloletá je zapísaná na štúdium na Základnej škole [REDAKOVANÉ], ktorú však nenavštevuje, ale vzdeláva sa individuálne doma.

48. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava okresný súd 30. apríla 2019 informoval o zisteniach, ktoré vyplynuli zo šetrenia miestnych pomerov, na podklade ktorých sa maloletá vzdeláva formou domáceho vzdelávania, a prílohou bola správa o vzdelávacích výsledkoch maloletej zo školy, ktorej je žiačkou. Zo správy vyplýva, že na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava sa 4. apríla 2019 uskutočnilo stretnutie s povinnou a maloletou.

49. Okresný súd 3. júna 2019 predvolal povinnú a maloletú na výsluch nariadený na 11. júl 2019.

50. Okresný súd 4. júla 2019 požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava o prítomnosť kolízneho opatrovníka na informatívnom výsluchu a o asistenciu psychológa počas výsluchu maloletej.

51. Dňa 11. júla 2019 sa uskutočnil informatívny výsluch, na ktorý sa maloletá nedostavila. Jej neprítomnosť bola povinnou odôvodnená chorobou s predložením záznamu z absolvovania pediatrického ošetrovania so stanovením pokojového režimu.

52. Okresný súd 16. júla 2019 predvolal povinnú a maloletú na opätovný výsluch nariadený na 16. september 2019.

V.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

53. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

54. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. januára 2019 postupoval v súlade s ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

55. Sťažovateľ sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

56. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98).

57. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

58. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a v čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

59. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona (civilné mimosporové konania) sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Povinnosť súdu konať v civilnom mimosporovom konaní bez prietahov je vyjadrená napr. aj v § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase

prejednaná a rozhodnutá, ďalej v § 31 CMP, podľa ktorého súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní, ale aj v § 34 CMP, ktorým je vylúčená aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania (vrátane sudcovskej koncentrácie konania).

60. Predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je výkon návratového rozhodnutia vo veci maloletých podľa príslušných ustanovení Civilného mimosporového poriadku – a to rozhodnutia všeobecných súdov o nariadení návratu maloletej do krajiny obvyklého pobytu.

61. Osobitosť výkonu rozhodnutí o návrate dieťaťa, ktoré bolo na územie Slovenskej republiky neoprávnene premiestnené alebo je na jej území neoprávnene zadržované, spočíva v špecifickej povahe týchto rozhodnutí, ktoré sú vydávané justičnými orgánmi Slovenskej republiky na základe prameňov medzinárodného práva súkromného, konkrétne Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Haagsky dohovor“) a európskeho práva, konkrétne nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie rady“). Nútený výkon takéhoto rozhodnutia, aj keď je upravený v rámci výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (§ 370 a nasl. CMP), je špecifickým druhom výkonu rozhodnutia. Ide o výkon rozhodnutia podľa medzinárodnej zmluvy, pri ktorom je potrebné prihliadať na účel Haagskeho dohovoru a nariadenia rady. Účelom Haagskeho dohovoru a nariadenia rady je prioritne ochrana práv dieťaťa a jeho okamžitý návrat do krajiny obvyklého pobytu (teda do pôsobnosti jeho zákonného sudcu), ako aj ochrana práv toho z rodičov, ktorému sa neoprávneným premiestnením dieťaťa porušili jeho opatrovnícke práva. Vzťah nariadenia rady k Haagskemu dohovoru je komplementárny, teda vo vzťahoch medzi členskými štátmi Európskej únie sa prednostne použije nariadenie rady pre rovnaký okruh otázok, ktoré rieši aj Haagsky dohovor [čl. 60 nariadenia rady (k tomu pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 566/2016 zo 4. novembra 2016)].

VI.

Posúdenie vecí ústavným súdom

62. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú s'ťažnost' s'ťažovateľa.

63. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov a napriek špecifickej povahe takéhoto konania vyžadujúcej citlivý prístup orgánov verejnej moci ho v zásade nemožno považovať za zložitú vec. Navyše, v konaní o nariadení návratu, ktoré predchádzalo napadnutému konaniu okresného súdu, už príslušné všeobecné súdy preskúmali všetky dôvody prípadného nenariadenia návratu zohľadňujúce práva dieťaťa podľa čl. 12, 13 a 20 Haagskeho dohovoru a právne záväzným spôsobom tento návrat nariadili. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa prejednávaná vec nejaví ani po právnej, ani po skutkovej stránke ako zložitá.

64. Ústavný súd pri posudzovaní označeného kritéria prihliadol aj na význam predmetu konania pre s'ťažovateľa, ktorý sa v napadnutom konaní domáhal výkonu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ktorým bol nariadený návrat jeho maloletej dcéry do krajiny jej obvyklého pobytu. Ústavný súd v tejto súvislosti opätovne konštatuje, že napadnuté konanie má vzhľadom na svoju povahu pre s'ťažovateľa mimoriadny význam, keďže jeho výsledok má podstatný vplyv na možnosť riadneho výkonu rodičovských práv a povinností s'ťažovateľa (IV. ÚS 155/2018).

65. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru). Z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu nevyplývajú skutočnosti, ktoré by preukazovali, že k predĺženiu napadnutého konania sa pričínil svojím správaním samotný s'ťažovateľ.

66. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

67. Osobitosť vykonávacieho návratového konania sa nevyhnutne musí odraziť aj v požiadavkách v príslušnej veci konajúceho všeobecného súdu prijať všetky nevyhnutné a primerané opatrenia s cieľom uľahčiť výkon návratu maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu. V takýchto mimoriadne citlivých konaniach sa primeranosť opatrení musí posudzovať z pohľadu rýchlosti ich implementácie, keďže plynutím času môže dôjsť k nenapraviteľným následkom vo vzťahu medzi maloletým a rodičom, ktorému sa neoprávneným premiestnením dieťaťa porušili jeho rodičovské práva. Navyše, aj ustanovenie čl. 11 Haagskeho dohovoru zaväzuje všeobecné súdy konať vo veciach návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu bez odkladu.

68. Ústavný súd hodnotí ako neefektívny postup okresného súdu, ktorým bola vec postúpená Okresnému súdu Banská Bystrica, a to vzhľadom na skutočnosť, že zákonná úprava vo veci výkonu rozhodnutia o návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu zmenu miestnej príslušnosti nepripúšťa. V súlade s § 371 ods. 5 CMP totiž na výkon rozhodnutia o návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu je miestne príslušný súd, ktorý vo veci konal v prvej inštancii, teda súd, ktorý návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu nariadil. V konkrétnych okolnostiach veci je týmto súdom okresný súd.

69. Nesústredenosť v postupe okresného súdu ústavný súd konštatuje aj v súvislosti s rozhodovaním o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia (k tomu pozri body 33, 35 a 39 tohto nálezu). Vzhľadom na skutočnosť, že dôvodom, pre ktorý sťažovateľ návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podal, bola obava o znemožnenie realizácie výkonu rozhodnutia, a s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania a absenciu prijatia efektívnych opatrení na uľahčenie realizácie výkonu rozhodnutia vo veci návratu maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu zo strany okresného súdu považuje ústavný súd vylúčenie tohto návrhu na samostatné konanie za nesústredený postup, ktorým okresný súd prispel v konečnom dôsledku k ďalšiemu sťaženiu realizácie výkonu rozhodnutia v návratovom konaní.

70. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, že v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 sa úkony vo veci konajúceho okresného súdu sústreďovali v zásade len na zisťovanie pobytu povinnej a maloletej. Okresný súd aj napriek skutočnosti, že miesto pobytu povinnej a maloletej mu bolo známe už 26. novembra 2018, opätovný pokus o realizáciu výkonu rozhodnutia a ani iný procesný úkon smerujúci k prípadnému dobrovoľnému splneniu povinnosti zo strany povinnej neurobil. Aktívnejší prístup vo veci konajúceho okresného súdu a uplatňovanie prostriedkov a opatrení smerujúcich v konečnom dôsledku k uskutočneniu výkonu rozhodnutia vrátane donucovacích opatrení (§ 382 ods. 1 a 2 CMP, § 383 ods. 1 a 2 CMP) sú aj v kontexte správania povinnej, ktorá postup okresného súdu sťažuje (na ktoré poukazuje vo svojom vyjadrení samotný predseda okresného súdu), priam žiaduce.

71. Ústavný súd aj s prihliadnutím na judikatúru ESLP zdôrazňuje, že zmena rozhodujúcich okolností môže výnimočne ospravedlniť nevykonanie právoplatného a vykonateľného rozhodnutia o návrate maloletého do krajiny obvyklého pobytu. S prihliadnutím na pozitívne záväzky štátu vyplývajúce z čl. 8 dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) a rešpektujúc požiadavku právnej istoty nastolenej právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu však táto zmena rozhodujúcich okolností nemôže byť výsledkom zlyhania príslušných orgánov verejnej moci prijať všetky

opatrenia spôsobilé výkon takéhoto rozhodnutia umožniť (k tomu pozri rozsudok ESĽP z 24. 4. 2003, sťažnosti č. 36812/97 a 40104/98, Sylvester v. Rakúsko, § 63 až § 66).

72. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu a zákonnej sudkyne a ani z obsahu spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie nevyplývajú konkrétne relevantné dôvody, pre ktoré okresný súd dosiaľ neprijal adekvátne a účinné opatrenia k realizácii výkonu rozhodnutia o návrate maloletého do krajiny obvyklého pobytu a pre ktoré k realizácii výkonu tohto rozhodnutia nepristúpil.

VII.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

73. S prihliadnutím na celkovú dobu napadnutého konania, keď od podania návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia (7. júla 2017) ubehli viac ako dva roky, a akcentujúc nevyhnutnosť urýchlenosti konania všeobecného súdu v konaniach o návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu, ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania nie je primeraná povahe predmetu, o ktorý v napadnutom konaní ide. K predĺženiu napadnutého konania pritom rozhodujúcou mierou prispel neefektívny a nesústredený postup okresného súdu, ako aj absencia prijať adekvátne opatrenia, ktoré by výkon rozhodnutia umožnili, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práv sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

74. Už len pre úplnosť ústavný súd k argumentácii predsedu okresného súdu o tom, že sťažovateľ nevyužil postup podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch a nežiadal o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom nadriadeného súdu, zdôrazňuje, že v súlade s judikatúrou ESĽP (rozsudok ESĽP z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07, Ištván a Ištvánová

proti Slovenskej republike) sťažnosť na prietahy v konaní dotknutému predsedovi súdu podľa ustanovení zákona o súdoch nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy na účely čl. 35 ods. 1 dohovoru. Nepodanie žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedovi nadriadeného súdu preto nebránilo ústavnému súdu sa ústavnou sťažnosťou vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v tomto procesnom štádiu meritórne zaoberať.

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

75. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

76. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

77. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

78. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v časti II tohto nálezu.

79. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

80. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania spôsobenú neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ktorým je súdny výkon rozhodnutia o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu, význam konania pre sťažovateľa, ako aj skutočnosť nerešpektovania príkazu ústavného súdu vysloveného v náleze sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

K bodu 3 výrokovej časti nálezu

81. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

82. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

83. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom. Sťažovateľ si uplatnil túto náhradu trov konania v celkovej sume 585,70 €, a to za tri úkony právnej služby (prevzatie zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie doručené 16. augusta 2019).

84. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.

o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Výsledná suma 519,39 € bola navýšená o daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 623,27 €. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2019 uplatnil náhradu trov konania len v sume 585,70 € ústavný súd, súc viazaný návrhom na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti, túto náhradu priznal v požadovanej sume (bod 3 výroku tohto nálezu).

85. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

K bodu 4 výrokovej časti nálezu

86. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

87. Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na skutočnosť, že už v náleze sp. zn. IV. ÚS 155/2018 z 20. júna 2018 ústavný súd uložil okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovet (bod 4 výroku tohto nálezu).

VIII.

88. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2019